

ואוהם תולדות לא יוצאות
החוצה, רק באיבר אחד, איבר
קדוש שהתפקן (שהתחוק) אצלו
ונכנס באות ה' האחרונה. מאות
ה' יוצא, ובאות ה' נכנס, באותו
איבר שהתפקן אצל ה'
האחרונה.

ובשעה שנפתח ונוספה האות
הזו, ה' העליונה, אז התפקן
בתשוקה, והאיבר הזה הצדיק
של העולם התפקן עליו. ועל זה,
כשהתפקן האיבר הזה בתשוקה,
נוספה בו ה'. וכשהאיבר הזה
אינו בתשוקה, והיתה ס' לבדה,
להראות שהרי אין עומדת
להוליד.

וזה סוד אברהם, אב"ר ס', זה אינו
מוליד, שהרי ס' היא סתומה, ולא
עומדת להוליד. כשנוספה ה',
אותו הם נפתחה, ונוספה ה',
ועומדת באותו האיבר לעשות
תולדות. וזה סוד אברהם, אב"ר
ה"ס, זה מוליד ועושה פרות.
וכשם כן אברהם אינו מוליד -
אברהם מוליד, משום שאותו
האיבר לא התפקן עד שבאה ה'.
ובכל מקום ה"א עומדת
לתולדות ופרות, ועל כן השם
גורם.

ומנין לנו שאותו האיבר לא
נתפקן אלא בשביל ה'? שהרי
בזמן שהיה שמו אברהם, לא נגזר
נמול אותו האיבר ולא התפקן.
אחר שבאה ה', התפקן אותו
האיבר, ונמול, לעשות פרות
באותה ה' האחרונה. ובעוד
שהעולם העליון הוא סתום
באות ס', אותו האיבר לא
התפקן, והעולה עומדת ללא
מילה.

והדרגה הפתוחה עומדת מתוך
העולה, באות ד', תוף עניוית.
כשהעולם העליון תוף הסתר
בסוד האות מ', העולם הפתוח
בעני בסוד האות ד' (ב).^(ב)

ואיננו תולדין לא נפקי לבר, בר בחד אבר,
שייפא קדישא דאתפקן (נ"א דאתפקן)
גביה, ועאל באת ה' בתרייתא. מאת ה' נפיק,
ובאת ה' עייל, ביהוא אבר דאתפקן גבי ה'
בתרייתא.

ובשעתא דאתפתח, ואתוסף את דא, ה'
עילאה, כדין אתפקן בתיאובתא,
והאי אבר צדיקא דעלמא אתפקן עליה. ועל
דא, כד אתפקן האי אבר בתיאובתא, (והיה כמיר
וגני ברע ה') אתוסף ביה ה'. וכד אבר דא לא הוי
בתיאובתא, והיה ס' בלחודוי, לאתחזאה דהא
לא קיימא לאולדא.

ורזא דא אברהם, אב"ר ס', דא אינו מוליד,
דהא ס' סתימא איהי, ולא קיימא
לאולדא. כד אתוסף ה', ההוא ס' אתפתח,
ואתוסף ה', וקיימא ביהוא אבר למעבד
תולדין. ורזא דא אברהם, אב"ר ה"ס, דא,
מוליד ועביד איבין.

ובגין כן אברהם אינו מוליד, אברהם מוליד.
בגין דהוא אבר לא אתפקן עד דאתי
ה'. ובכל אתר ה"א קיימא לתולדין ואיבין,
ועל דא שמא גרים.

ומנא לן דהוא אבר לא אתפקן אלא בגין
ה'. דהא בזמנא דהיה שמיה אברהם, לא
אתגזר ההוא אבר, ולא אתפקן. בטר דאתא
ה', אתפקן ההוא אבר, ואתגזר, למעבד איבין
בהוא ה' בתראה. ובעוד דאיהו עלמא
עילאה סתום באת ס', ההוא אבר לא אתפקן,
וקיימא עולה בלא גזירו.

והרנא תתאה קיימא מגו עולה, באת ד', גו
מספנו. כד עלמא עילאה גו סתימו
ברזא דאת מ', עלמא תתאה במספנו ברזא
דאת ד' (נ"א ב).

בְּשִׁנְפֹתַח הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן מֵהָאוֹת
ס', וְנַעֲשֶׂה ה', אֲזִי נִתְפַקֵּן הַבְּרִית,
וְהָעֲרֵלָה מֵעֵבֶרֶת. וְכִיּוֹן שְׁנִתְפַקְנָה
הַבְּרִית הַזֶּה, יוֹצְאוֹת שְׁתֵּי
הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, וְנִכְנָסוֹת אוֹתִיּוֹת
אֲחֵרוֹת. יוֹצְאוֹת שְׁתֵּי אֱלֹהֵי ד"ם.
וְכִּי מִלָּה שֶׁלֹּא יוֹצֵאת מִמֶּנָּה דָם
אֵינָה מִלָּה, שֶׁהָרִי אֵלֶּה מֵעֵבֶרֶת,
וְנִכְנָסוֹת שְׁתֵּי אֲחֵרוֹת. בְּמִקּוֹם
הָאוֹת ס' נִכְנָסֶת ה'. בְּמִקּוֹם הָאוֹת
ד' נִכְנָסֶת ה'. וְאֲזִי הַפֶּל עוֹמֵד
לְהוֹלִיד.

בְּדִין אֲתֵפֶתַח עֲלֵמָא עֵילָאָה מֵאֵת ס', וְאֲתֵעֲבִידֵת
ה', כְּדִין, אֲתֵתְפֵקֵן בְּרִית, וְאֲתֵעֲבֵר עֲרֵלָה.
וְכִיּוֹן דְּאֲתֵתְפֵקֵן הָאִי בְּרִית, נִפְקִין אֵלִין תְּרִין
אֲתוּוֹן, וְעֵיילִי אֲתוּוֹן אוֹחְרָנִין. נִפְקִין תְּרִין
אֵלִין ד"ם.

וְכִי גִזִּירוּ דְלֵא נִפִּיק מִיְגִיָּה דָם, לֵאוּ אִיהוּ
גִזִּירוּ. דְּהָא אֵלִין מִתְעַבְרֵן וְעֵיילִין תְּרִין
אֲחֵרָנִין. בְּאֵתֵר דְּאֵת ס', עֵייל ה'. בְּאֵתֵר דְּאֵת
ד', עֵייל ה'. כְּדִין כּוּלָּא קִיַּימָא לְאוּלְדָּא.

וְזֶה סוּד (ישעיה ט) לִם רַבָּה הַמְשֵׁרָה
וְלִשְׁלוֹם אֵין קִץ עַל כִּסָּא דְדוּד וְעַל
מִמְלַכְתּוֹ לְהַכִּין אֶתְהּ וְלִסְעֵדָה. ס'
רַבָּה, לְמַרְבָּה. סוּד זֶה, כְּשֶׁלֹּאֹת
ס' רַבָּה הַמְשֵׁרָה, שְׁמַרְבִּים גְּדֵל
עֲלִיּוֹן, שְׁנִפְתַּח וְנַעֲשֶׂה ה', אֲזִי
וְלִשְׁלוֹם אֵין קִץ. מַה זֶה וְלִשְׁלוֹם?
אֵלָּא וְלִשְׁלוֹם, זֶהוּ אֵיבֵר הֵהוּא
הַיְסוּד שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁנַעֲבֵרָה
מִמֶּנָּה הָעֲרֵלָה, אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא קִץ
כָּל בֶּשֶׂר, וְדָאִי וְלִשְׁלוֹם אֵין קִץ,
שְׁהָרִי נַעֲבֵר. וְיוֹשֵׁב שְׁלוֹם עַל
כִּסָּא דְדוּד, וְעַל מִמְלַכְתּוֹ, לְהַכִּין
אֶתְהּ וְלִסְעֵדָה בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה.
וְכִי זֶה, כְּשֶׁעוֹבְרֵת ס' וְנִפְתַּחֶת,
אֲזִי עוֹבְרֵת הָעֲרֵלָה, וּמֵעֵבֶרֶת ד',
כְּמוֹ שְׁנִתְבְּאָר. וְזֶה סוּד (שמות כד)
הִנֵּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת ה'.
שְׁצִרְיָךְ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ ד"ם בְּרִית.
שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ.

וְרִזָּא דָּא (ישעיה ה ו) לִם רַבָּה הַמְשֵׁרָה וְלִשְׁלוֹם
אֵין קִץ עַל כִּסָּא דְדוּד וְעַל מִמְלַכְתּוֹ לְהַכִּין
אֶתְהּ וְלִסְעֵדָה. ס' רַבָּה, לְמַרְבָּה. רִזָּא דָּא, כִּד
לְאֵת ס' רַבָּה הַמְשֵׁרָה, דְּאֵסְגִיאוּ רַבּוּ עֵילָאָה,
דְּאֲתֵפֶתַח וְאֲתֵעֲבִיד ה', כְּדִין וְלִשְׁלוֹם אֵין קִץ.
מֵאִי וְלִשְׁלוֹם. אֵלָּא וְלִשְׁלוֹם, דָּא הֵהוּא אֲבֵר
יְסוּדָא דְעֲלֵמָא, דְּאֲתֵעֲבֵר מִיְגִיָּה עֲרֵלָה, הֵהוּא
דְּאֲקָרִי (שם ו יג) קִץ כָּל בֶּשֶׂר, וְדָאִי וְלִשְׁלוֹם אֵין
קִץ, דְּהָא אֲתֵעֲבֵר. וְיִתִּיב שְׁלוֹם עַל כִּסָּא (ד' ט פ)
ד' דוּד, וְעַל מִמְלַכְתּוֹ, לְהַכִּין אֶתְהּ וְלִסְעֵדָה
בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה.

וְעַל הַסוּד הַזֶּה, אֲבִרְהֵם אֲבֵר ה',
שְׁנִפְתַּחֶת הָאוֹת ס', כְּדִי לְשִׁמְשׁ
הָאֵיבֵר הַזֶּה בְּעוֹלָם שְׁלֵמֻטָּה.
וּבְשִׁבִיל זֶה יִצְחָק לֹא יֵצֵא, עַד
שֶׁהָעֲבֵרָה הָעֲרֵלָה מֵאוֹתוֹ הָאֵיבֵר
הַקְדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן. וּמִשׁוּם כֵּן,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל מַה שֶׁעֲשֶׂה
בְּאֶרֶץ, הַכֹּל הוּא בְּסוּד הַשְּׁמוּשׁ
כְּמוֹ לְמַעֲלָה, לְהִרְאוֹת שְׁהָרִי
הוֹצִיא כָּל הַשְּׁמוֹת בְּחִכְמָה
עֲלִיּוֹנָה, כְּמוֹ הַסוּד שֶׁלְמַעֲלָה,
הַכֹּל כְּרָאוּי.

וְכִי דָּא, כִּד אֲתֵעֲבֵר ס' וְאֲתֵפֶתַח, כְּדִין אֲתֵעֲבֵר
עֲרֵלָה, וְאֲתֵעֲבֵר ד', כְּמָא דְאֲתֵמַר. וְרִזָּא
דָּא, (שמות כד ח) הִנֵּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת ה'.
דְּאֲצִטְרִיךְ לְאַפְקָא מִיְגִיָּה ד"ם בְּרִית, תְּרִין
אֲתוּוֹן אֵלִין.

כְּמוֹ שְׁנִתְבְּאָר. וְזֶה סוּד (שמות כד)
הִנֵּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת ה'.
שְׁצִרְיָךְ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ ד"ם בְּרִית.
שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ.

וְעַל רִזָּא דָּא, אֲבִרְהֵם אֲבֵר ה' דְּאֲתֵפֶתַח אֵת
ס', בְּגִין לְשִׁמְשָׂא הָאִי אֲבֵר בְּעֲלֵמָא
דְּלִתְתָּא. וּבְגִין הָאִי, יִצְחָק לֹא נִפִּיק, עַד
דְּאֲתֵעֲבֵר עֲרֵלָה מֵהֵהוּא אֲבֵר קְדִישָׁא עֵילָאָה.
וּבְגִין כֵּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מַה
דְּעֵבֵד בְּאַרְעָא, כּוּלָּא אִיהוּ בְּרִזָּא דְשִׁימוּשָׁא
כְּגוּוֹנָא עֵילָאָה, לְאַחְזָאָה דְּהָא אֲפִיק שְׁמֵהֵן
כּוּלְהוּ בְּחִכְמָתָא עֵילָאָה, כְּגוּוֹנָא דְרִזָּא דְלֵעִילָא, כְּלָא כְּדָקָא יָאוֹת.

והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשף זה (בראשית טו ד). מאי טעמא, בגין דהוה עבד משפיל. וכדין אמר, (שם יד ג) הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי וכו'. בגין דהא איהו הוה מסתפל וקמי בטיורי דלא יוליד. ובשעתא דאתגזר אברהם, אשתלים פכולא באת ה"א, דאתפתח מאת ס' ואת ד' אוף הכי. פדין עאל אברהם באורח דחכמתא, ואתעבר מההוא אורחא אחרא דכוכביא ומזלי.

תא חזי, בשעתא דהוה ביה ערלה, דלא אתגזר, קודשא בריך הוא לא אתגלי ליה אלא במחזה. בגין דעלמא עילאה הוה סתום באת ס', ועלמא תתאה הוה במספנו באת ד'. פיון דעלמא עילאה אתפתח באת ה', ואברהם אעבר ההוא ערלה, ואתעבר עלמא תתאה מההוא ד', פדין פתיב, (שם יח א) וירא אליו ה', פדין אתגלי כולא, ואתפתח מאי דלא הוה מקדמת דנא פדין.

בהאי גוונא ממש, כל זמנא דצדיקי וחסידים אסגיאו בעלמא, פדין כולא אתגליא ואתפתח. בזמנא דשלמה מלכא בנה בי מקדשא, והווי ישראל כולהו צדיקי וחסידים, שקטי פחמרא על דורדייה, פדין אתפתח כולא, ואתגלי שירתא דא עילא ותתא.

בההיא שעתא פתיב, לססתי ברכבי פרעה דמיתיה רעיתי. מה סוסוותא דרתיכין דפרעה הווי מזוינין בכל זיני קרבא, אוף הכי אנת הוית מתלבשא בכמה זיני קרבא, לאגחא קרבא. ומה סוסוון דפרעה הווי טעונין בכמה מאני זיני קרבין, אבנין, גירין, בלסטראין, קסורין, כולהו טעונין לאגחא קרבא, אוף הכי אנא בך טעיננא כל זיני קרבין, לאגחא

והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשף זה (בראשית טו). מה הטעם? משום שהיה עבד משפיל. ואז אמר, הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי כו'. משום שזה הוא היה מסתפל ורואה בנחושים שלא יוליד. ובשעה שנמול אברהם, נשתלים בכל באות ה"א, שנפתחה מן האות ס' והאות ד' אף כף. אז נכנס אברהם בדרך של חכמה, והעבר מאותה דרך אחרת של כוכבים ומזלות.

בא וראה, בשעה שהיתה בו ערלה, שלא נמול, הקדוש ברוך הוא לא התגלה לו אלא במחזה, משום שהעולם העליון היה סתום באות ס', והעולם התחתון היה בעני באות ד'. פיון שהעולם העליון נפתח באות ה', ואברהם העביר אותה הערלה, והעבר העולם התחתון מאותה ד', אז כתוב וירא אליו ה', אז התגלה הכל, ונפתח מה שלא היה אז מקדם לכן.

בגון זה ממש, כל פעם שצדיקים וחסידים מתרבים בעולם, אז הכל מתגלה ונפתח. בזמן ששלמה המלך בנה בית המקדש, והיו ישראל כלם צדיקים וחסידים, שוקטים פנין על שמריו, אז הכל נפתח, ונתגלתה השירה הזו מעלה ומטה.

באותה שעה כתוב (שיר א) לססתי ברכבי פרעה דמיתיה רעיתי. מה הסוסים של מרפבות פרעה היו מזוינים בכל מיני קרב - אף כף את היית מלבשת בכמה מיני קרב, לערף קרב. ומה סוסי פרעה היו טעונים בכמה כלי זין של קרבות, אבנים, חצים, בליסטראות, כלי הריגה, כלם טעונים לערף קרב - אף כף אני טענתי כף כל מיני קרבות, לערף